

Училишна политика, училишен протокол и училишен акционен план за намалување на насилството и унапредување на безбедноста во училиштата – нулта толеранција за насилството во училиштата

Училишна политика за намалување на насилството

Вовед во политиката

Насилството е употреба на сила и моќ и предизвикува повреда и штета. Насилното однесување може да се случува во различни релации возрасен-дете, дете-дете, возрасен-возрасен. Насилство се физички пресметки и физичко казнување, малтретирање, сексуално вознемирување, вандализам, емоционално вознемирување.

Ефекти од насилното однесување се:

- Физички – модринки, гребнатини, посекотини, оштетени алишта и сл.
- Емоционални – повлеченост, незадоволство, одбивање да оди во училиште, одбивање да зборува за проблеми, немир, агресивност....
- Здравствени- губење на апетитот, болки во стомакот, главоболки, ноќно мокрење
- Образовни: проблеми со концентрација, отсутствување од школо
- Уништување на училишни и општествени добра

(Во овој дел од политиката може да се вметнат и други дефиниции за различни форми на насилно однесување и ефектите.)

Цел на политиката

Основната цел на СОСУ” Илинден” е во заложбата училишната заедница да биде заедница каде сите ќе се чувствуваат безбедни и задоволни. Нашето училиште ќе има сериозен приод на проблемот насилство. Сите вклучени во училишната заедница ќе имаат одговорност да ја имплементираат оваа политика. Оваа политика ќе се движи во правец на :

- Развивање и јакнење на свеста за ненасилно однесување(кај вработените, учениците, родителите/старателите)
- Да се развиваат активности кои ќе го спречуваат насилното однесување
- Да се намалува насилното однесување

Принципи на кои се темели политиката:

- Безбедноста и добросостојбата се една од главните одговорности на нашата училишна заедница
- Почитувањето е основна вредност која овозможува ненасилна комуникација и разрешување на конфликтите
- Ненасилството е единствен одговор кој го прекинува кругот на насилство
- Еднаквост и недискриминација - во нашето училиште сите ученици и вработени се еднакви и не смее да бидат подложени на било каков облик на дискриминација по ниту една основа.

Превенција на насилството

Во нашето училиште пристапот на превенција ќе биде застапен за да се придонесе кон намалување на насилството но исто така за да овозможи развивање на различни социјални и комуникациски вештини и конструктивни начини на справување со проблемите и конфликтите.

- Развивање на ненасилна комуникација
- Едукација за ненасилство
- Јасни правила кои сите ги знаат и разбираат
- Мапирање и развивање на мрежа на поддршка со релевантни институции и организации

Вклучени субјекти	Улоги	Одговорности
Директор	<ul style="list-style-type: none"> • Го води процесот на пишување политиката, акциониот план и училишниот протокол • Се залага за усвојување на политиката, акциониот план и училишниот протокол • Ја следи имплементацијата на политиката • Поттикнува и преку својот пример ги истакнува вредностите и принципите на кои се заснова политиката • Одлучува за тоа кои постапки ќе се применат за разрешување на случаите на насилство – во договор со членовите на тимот за намалување на насилство • Одлучува кога ќе се иницира соработка со други институции и организации 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговорен за донесување на политиката, акциониот план и училишниот протокол • Одговорен за доследно имплементирање на политиката, акциониот план и училишниот протокол • Одговорен за почитување на вредностите и принципите на политиката • Одговорен за постапките кои се применуваат за разрешување на случаите на насилство <ul style="list-style-type: none"> • Да воспостави и одржува соработка со локалната заедница и релевантни институции и организации
Персонал	<p>Активна улога во воспоставувањето на мерките за безбедност и примената на вредностите и принципите на кои се заснова политиката</p> <p>Примена на ненасилна комуникација и разрешување на конфликти</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Одговорни за воспоставување и почитувањето на мерките на безбедност и примената на вредностите и принципите на кои се заснова политиката • Одговорни за начинот на кој комуницираат со учениците, родителите и др. посетители во училиштето

<p>Наставници</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Вклучени во процесот на изработка и донесување на политиката, акциониот план и училишниот протокол • Имплементација на политиката, акциониот план и училишниот протокол <ul style="list-style-type: none"> • Примена на ненасилна комуникација и разрешување на конфликти во својата работа • Воспоставување правила, награди и мерки за корекција на однесувањето на своите часови • Ги вклучуваат учениците во активности кои промовираат ненасилство – превентивни активности • Воспоставување на соработка со родителите, информирање и вклучување на родителите во активностите на училиштето <ul style="list-style-type: none"> • Соработка со тимот за намалување на насилството во училиштето • Водење евиденција за ситуации на насилство <ul style="list-style-type: none"> • Пренесување на добрите практики на своите колеги 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговорност за имплементирање на политиката, акциониот план и училишниот протокол • Одговорни за примената и почитувањето на принципите и вредностите во работата со учениците • Одговорни за вклучувањето на ненасилството како вештина и одговор на насилството • Одгорни за воспоставувањето и примената на правила, награди и мерки за корекција на однесувањето на своите часови • Одговорни за пристапите кои ги коистат во справување со насилното однесување • Одговорни за соработката и вклучувањето на учениците и родителите во активностите на училиштето
-------------------	---	---

<p>Ученици</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Придонесуваат во изработка на политиката, акциониот план и училишниот протокол • Вклучени се во планирањето и реализацијата на активностите предвидени со акциониот план • Ги применуваат стекнатите знаења и вештини за ненасилство, ненасилна комуникација и разрешување на конфликти • Се вклучуваат во проекти, врсничката поддршка и сл. 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговорност за спроведување на принципите и вредностите на политката • Одговорносот за примена на поставените училишни правила <ul style="list-style-type: none"> • Одговорност за своето однесување и комуникација со соучениците и возрасните.
----------------	--	---

Родители	<ul style="list-style-type: none"> • Сороботуваат и се вклучуваат во изработка на политиката, акциониот план и училишниот протокол • Сороботуваат и се вклучуваат во активностите на училиштето предвидени со акционите планови <ul style="list-style-type: none"> • Сороботуваат со наставниците, стручните соработници и директорот во училиштето 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговорност за однесувањето на нивното дете <ul style="list-style-type: none"> • Одговорни за својата вклученост и информираност за однесувањето и постигнувањата на детето во училиштето • Одговорност за придржувањето кон правилата во училиштето и прифаќање на принципите за ненасилство и ненасилно разрешување конфликти
Стручни соработници	<ul style="list-style-type: none"> • Вклучени во процесот на пишување политиката, акциониот план и училишниот протокол <ul style="list-style-type: none"> • Имплементација на политиката, акциониот план и училишниот протокол • Примена на ненасилна комуникација и разрешување на конфликти во својата работа • Воспоставување на соработка со родителите, информирање и вклучување на родителите во активностите на училиштето <p>Соработка со други институции и организации за случаи на насилно однесување</p> <p>Советување и примена на различни ненасилни методи за разрешување на ситуации на насилство</p> <p>Водење евиденција за случаите на насилство</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Одговорни за имплементација на политиката, акциониот план и училишниот протокол • Одговорни за примена на ненасилна комуникација и разрешување на конфликти во својата работа <p>Одговорни за соработка со родителите</p> <p>Одговорни за соработката со други институции и организации за случаи на насилно однесување</p> <p>Одговорни за разрешувањето на ситуациите со насилство</p> <p>Одговорни за евиденција за случаите на насилство</p>
Локална заедница	<ul style="list-style-type: none"> • Поддршка и вклучување во имплементација на политиката, акциониот план и училишниот протокол 	<ul style="list-style-type: none"> • Одговорна за следење на имплементацијата на политиката, акциониот план и училишниот протокол

Улоги и одговорности на сите засегнати страни кои во училиштето придонесуваат за намалување на насилството

Награди кои се користат за да се поттикне намалување на насилството

Класните раководители воведуваат свои начини на наградување и поттикнување на ненасилството во своите класови во договор со учениците и родителите.

Санкции и корективни механизми за намалување на насилството

Санкциите се изрекуваат во согласност со Правилникот за изрекување на педагошки мерки. Освен тоа во нашето училиште предвидуваме дополнителни корективни механизми за поттикнување на одговорноста кај учениците. Како корективни механизми во нашето училиште ќе се сметаат вклучувањето на ученици во вршење на одредени општо корисни работи за училиштето (уредувањето на дворот, чистењето на училниците, подготовки за одредени манифестации, организација на презентации и сл.) Која дополнителна активност ќе биде применета зависи од договорот со стручното лице, родителот и ученикот како дел од разрешувањето на насилното однесување.

Поддршка за учениците

Поддршката на учениците е еден од најважните сегменти во превенцијата на насилното однесување. Поддршката на учениците во нашето училиште ќе ја дава класниот раководител преку континуирано следење на однесувањето на ученикот, потоа во соработка со стручната служба и тимот за намалување на насилство во училиштата се одлучува за дополнителна поддршка на учениците преку вклучување во одредени активности или проекти за стекнување и развивање на социјални и комуникациски вештини, вештини за разрешување на конфликти и емоционална писменост.

Соработка и вклучување на родителите

Родителите се најважните соработници во заложбата за намалување на насилството во училиштата. Затоа сите ќе се насочиме кон воспоставување, одржување и подобрување на соработката со родителите. Родителите редовно ќе се информираат за сите активности и процеси кои се реализираат во училиштето, ќе се бара нивното мислење и учество.

Пристапот кон родителите ќе биде пристап како кон соработници и насочен кон разрешување на проблемите со цел да се надмине завземањето страни и јазот помеѓу училиштето и родителите. Родителите ќе бидат вклучени во процес на советување за да се овозможи напредување на постигнувањата и однесувањето на ученикот.

Родителите исто така ќе учествуваат во донесувањето одлуки за воспоставување на сите мерки на безбедност и планирањето на активностите за превенција односно во изработката на акционите планови на училиштето.

Училишен протокол за постапување при било кој облик на насилство на учениците во училиштето

Со овој протокол ќе се дефинираат улогите и одговорностите на членовите на училишната заедница во однос на реагирањето на било кој облик на насилно реагирање, односно однесување на учениците во училиштето.

Овој протокол има за цел да ги надополни постоечките регулативи кои веќе се воспоставени со Законот за средно образование, Статутот на училиштето и Кодексот на однесување на учениците, и се овозможува нивно усогласување со секојдневните практики во училиштето.

Протоколот ги следи чекорите предвидени во овие документи и ги дополнува со одредени чекори насочени кон решавање на проблемите и подобрување на условите и позитивната клима за развој и учење во училиштето.

Протоколот е наменет за примена во ситуација во која постои некој облик на насилство кај учениците и негово сузбивање.

Во протоколот се опишува или акцентот се става на однесувањето на учениците, превземените мерки или активности по истиот и вклучените лица по истото.

Однесување	Активност-мерки	Вклучени лица
1.Сознание за насилството	<ul style="list-style-type: none"> • Набљудување и собирање на информации кога ќе се појави било кој облик на насилство во училиштето • Охрабрување за пријава на насилнооднесување, директно до возрастните лица во училиштето, родителите • Сомневање дека насилството се случува на некое дете врз основа на неговото надворешно однесување, или преку добиените индиректни информации на различни релации(ученик-ученик; возрасен-ученик;возрасен-возрасен) • Евидентирање на насилството 	<p>наставник, кл. раководител, ученик, лица од обезбедувањето, стручна служба и др. вработени</p> <p>наставник, кл. раководител ученик, родител, раководен кадар во училиштето, обезбедување, претставници на МВР</p> <p>наставник, ученик, кл. раководител, обезбедување, директор, др. вработени, родители</p> <p>кл. раководител, стручен соработник</p>
2.Прекинување на насилството	<ul style="list-style-type: none"> • Наставникот, класниот раководител или било кој друг возрасен треба веднаш да реагира за да го прекине насилството • Доколку наставникот процени дека нема да може самиот да ја прекине ситуацијата потребно е да побара помош од 	<p>класен раководител, стручен соработник, обезбедување или било кој возрасен во училиштето</p> <p>кл, раководител, наставник, стручен соработник</p>

	<p>училишното обезбедување, стручен соработник, возрастное лице или полиција</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ги раздвојува учениците доколку се работи за физичка пресметка • Повикува брза помош или пружа прва помош при повреди <ul style="list-style-type: none"> • Доколку се работи за малтретирање се бара прекин со интервенција помеѓу вклучените страни • Во случај на сајбер насилство може да се побара отстранување на содржини објавени на интернет или запирање на понатамошното споделување на содржини 	<p>обезбедување, вработен во училиштето, полиција кл. раководител, наставник, обезбедување, стручен соработник вработен во училиштето, полиција</p>
<p>3.Смирување на ситуацијата</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Наставникот обезбедува сигурност на ученикот/ учениците • Користење на техники за емоционална контрола- техники на дишење и сл. 	<p>Класен раководител, наставник, стручен соработник</p>
<p>4. Разрешување на ситуацијата</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Консултации за тоа кој пристап или постапка за разрешување ќе се примени <ul style="list-style-type: none"> • Примена на вештини за разрешување на конфликт • Советодавни разговори • Изрекување на педагошки мерки • Изрекување на други методи за санкционирање(дополните-лен ангажман во училиштето и сл.) • Постигнување /потпишување на договор за подобрување на однесувањето, неповторување на делото <ul style="list-style-type: none"> • Советување и соработка со родителите • Вклучување , соработка и/или препраќање во други институции 	<p>Директор, кл. раководител, стручен соработник</p> <p>Кл.раководител,стручна служба</p> <p>Класен раководител, стручна служба, родител, ученик</p> <p>Класен раководител, кл. совет, директор, наставнички совет</p> <p>Класен раководител, кл. совет, директор, наставнички совет</p> <p>Стручен соработник, кл. раководител, родител, ученик/ученици</p> <p>Стручна служба, родител</p> <p>Центар за социјална работа, центар за ментално здравје, др здравствени или советодавни установи</p>

5. Пишување извештај	<ul style="list-style-type: none"> • Извештај за целиот процес на реагирање на насилството • Во извештајот се предлагаат други мерки за превенција 	Стручен соработник, класен раководител
----------------------	--	--

Дополнителни напомени и препораки

Често промените во однесувањето можат да бидат карактеристика на развојниот период во кој се наоѓаат учениците, но и последица на посериозни проблеми на младиот човек или во неговото семејство. Потребно е да се има во предвид поширокиот контекст во третирањето на промените во однесувањето.

Класниот раководител и стручните соработници во училиштето треба да имаат во предвид дека сите случаи се третираат засебно. Секоја индивидуа реагира различно. Искуствата од претходните случаи не секогаш се применливи и на сите останати.

Класниот раководител и стручните соработници за секој случај водат засебен записник, поточно соодветна документација и во случај на изрекување на педагошка мерка.

На ученикот треба да му се објаснат последиците од недозволеното однесување, но и спремност на училиштето да помогне во надминување на неприлагоденото однесување.

Не смее да се навредува личноста на ученикот.

Протоколот важи за сите ученици подеднакво без негово селективно спроведување.

Училишен акционен план

Планирани активности за превентива	Појави на насилството и случување во училиштето во оваа учебна година	Контакти и превземени мерки	Предлог мерки
Секојдневни консултативни средби и разговори со учениците, наставниците и родителите при било какви настани од овој вид за што се води евиденција. Се	Појава на одредени закани, провокации и други видови на психичко и физичко малтретирање	Разговори со учениците и нивно охрабрување да ги пријават случаите, бидејќи се плашат да соработуваат.	Предлагаме. -контакт лице од полиција кое ќе биде постојано достапно и спремно за преземање

идентификуваат учениците со девијантно однесување и се следат во текот на учебната година. Дежурните наставници, класните раководители и предметните наставници секојдневно спроведуваат активности поврзани со безбедноста и заштитата на учениците, по потреба соработуваат со родителите, стручната служба и полицијата.
- Соработка со полиција

воглавно надвор од училиштето.

Водење на педагошка евиденција:
-општи податоци
-опис на ситуацијата
-изјава од ученик и родител
-предлог мерки за подобрување
-изрекување на соодветни педагошки мерки
-следење на состојбите.
По потреба се превзема и:
-пријавување во полиција и евиденција
-известување на службата за малолетничка деликвенција
-укажување на обезбедувањето за посебните случувања
-следење на состојбите и разрешувањето.

Сугерирање на учениците да не одговараат на провокации и да избегнуваат гужви.
-Соработка со полициската станица за превенција, присуство, придобивка од претставници на МВР на овие тела.

активности во училиштето и нивна непосредна близина.
-во самите училишта за сите сомнителни или проблематични ученици да се спроведе претресување заради евентуално носење на предмети за насилство.
-Во училиштата да се продолжи со превентивни програми.
-Промени во Законот за задолжително средно образование во делот кој се однесува на начинот на изрекување на педагошки мерки на учениците.
Да им се даде поголема надлежност на училиштата во донесувањето на одлуки за изрекување на педагошки мерки.
-Поголема соработка помеѓу институциите на системот- училиштата, МОН, Општина Илинден, полиција, центри за грижа на млади со проблематично однесување.